

دودا و حماسه بالاچ گرگیج

مولف :

ایرج شهرامی پور

انتشارات ارسطو (چاپ و نشر ایران)

سرشناسه : شهرامی پور، ایرج، ۱۳۵۱ -

عنوان و نام پدیدآور: دودا و حماسه بالاج گرگیج

مشخصات نشر : مشهد : ارسطو، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری : ۶۴ ص.

شابک : 978-600-7558-88-1

وضعیت فهرست نویسی : فیبای مختصر

یادداشت : فهرستنویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> :

قابل دسترسی است.

شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۲۶۷۲۵

نام کتاب : دودا و حماسه بالاج گرگیج

مؤلف : ایرج شهرامی پور

ناشر : ارسطو (با همکاری سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای ، تنظیم و طرح جلد : پروانه مهاجر

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۴

چاپ : مهتاب

قیمت : ۲۸۰۰ تومان

شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۵۵۸ - ۸۸ - ۱

تلفن های مرکز پخش : ۳۵۰۹۶۱۴۵ - ۳۵۰۹۶۱۴۶ - ۵۱

www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

۷		مقدمه
۹		شرحی بر حماسه‌ی دوداو بالاج
۱۱		معرفی شخصیت‌های داستان
۱۱		حسن: پدر دوداو بالاج
۱۱		لالین: مادر دوداو بالاج
۱۲		دودا: نماینده‌ی میار جلی (پناهنده‌پذیری)
۱۵		بالاج: برادر دودا
۱۶		سمی: بیوه‌زنی که در پناه دودا زندگی می‌کرد
۱۶		بیرگ: حاکم زورگوی منطقه
۱۶		ایسپ: داماد بیرگ
۱۷		نکیو: دوست و همراه بالاج
۱۷		لعل شهباز (عثمان مروندی): صوفی نامدار قرن هفتم
۱۸		مختصری از حماسه‌ی دوداو بالاج
۲۲		آغاز مثنوی
۲۳		حمله‌ی بیرگ به چراگاه سمی و ربودن گله‌های گاواو
۲۴		استمداد سمی از لالین و دودا برای برگرداندن گاوهایش

- ۲۷.....خطاب لالین به دودای تازه داماد برای پس گرفتن گاوهای سمی
- ۲۸.....واکنش دوداپس از شنیدن خبر غارت گاوهای سمی
- ۲۹.....گفت و گوی دودا با همسر تازه عرویش و جدا شدن از او
- ۳۱.....آماده شدن دودا برای دنبال کردن بیریگ و درخواست بالاچ از دودا
- ۳۲.....نبرد دودا با بیریگ و کشته شدن وی و همراهانش
- ۳۷.....واکنش مردم و همسر بیریگ پس از شنیدن خبر قتل دودا
- ۳۸.....واکنش بالاچ پس از شنیدن خبر قتل برادرش
- ۳۹.....درخواست بالاچ از دوستش برای انتقام گرفتن از بیریگ
- ۴۲.....دخیل شدن بالاچ در درگاه لعل شهباز
- ۴۳.....زاری بالاچ به درگاه خدا برای اجازه ی نبرد با بیریگ
- ۴۵.....شروع جنگ های بالاچ و نکیبو علیه بیریگ و سپاهش
- ۴۷.....وحشت بیریگ از بالاچ و درخواست آشتی از وی
- ۴۸.....ادامه ی داستان و اسیر شدن داماد بیریگ در جنگال بالاچ و نکیبو
- ۵۱.....کشته شدن ایسپ ناخواسته و ندانسته به دست بالاچ
- ۵۲.....کشته شدن بیریگ به دست بالاچ
- ۵۵.....واکنش مادر دوداپس از کشته شدن فرزندش
- ۵۷.....درخواست نکیبو از بالاچ پس از مرگ بیریگ و مرگ نکیبو و بالاچ
- ۶۱.....واژه نامه
- ۶۴.....فهرست منابع و مآخذ کتبی و شفاهی

مقدمه

خداوند را شاکرم که بنده را توفیق داد تا گامی در معرفی اسطوره های قوم بلوچ بردارم. حماسه ی دودا و بالاچ یکی از حماسه های واقعی و معروفی است که در میان اکثر اقوام بلوچ در کشورهای ایران، پاکستان و افغانستان شهره ی خاص و عام است و خود و کلان علاوه بر آشنایی با این داستان، یک یا چند تن از شخصیت های حماسی آن را نیز می شناسند.

احتمالا برای اولین بار شخصی انگلیسی تبار در سال ۱۹۰۷ بنام «لانگ ورث دامز» «*lang worth dames*» در کتابی بنام «منظومه های حماسی معروف بلوچی» این حماسه را به صورت مکتوب چاپ و منتشر کرده است.

در نظم این حماسه منابع متعددی در دسترس بود ولی برای سرودن آن بیشترین استناد بنده به داستان «حماسه ی دودا» نوشته ی دکتر عبدالغفور جهانانیده و حکایت های شفاهی الله داد گورگیج فرزند ابراهیم از شجره

شناسان و معمران آگاه طایفه ی گرگیج در دشتیاری چابهار بوده است.

اصل داستان چون به زبان بلوچی است، جهت حفظ بعضی از اصطلاحات و اسامی خاص که در میان بلوچ ها رایج است سعی کرده ام تعدادی از واژه ها را با همان تلفظ رایج مردم به کار ببرم تا علاوه بر حفظ اصالت واژه ها، خوانندگان فارسی زبان نیز با تلفظ تعدادی از این کلمات در زبان بلوچی آشنا شوند.

برای درک روان تر ابیات، واژه های مشکل در قالب " واژه نامه " در آخر کتاب ذکر شده است.

از دوست هنرمند و خوشنویسم جناب آقای محمد علی راهدار احمدی که زحمت کشیده و تعدادی از ابیات این منظومه را با خط خوش نوشته اند نیز سپاسگزارم.

امید که نظم این داستان باعث آشنایی بیشتر ایرانیان و فارسی زبانان با نماد ها و فرهنگ قوم بلوچ گردد.

ایرج شهرامی پور

اردیبهشت ۹۳